

Załącznik do Uchwały Nr LVIII/411/2023
Rady Miejskiej w Lipnie
z dnia 18 grudnia roku

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2024 – 2026**

WSTĘP

Zgodnie z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy stworzenie gminnego systemu wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną. Podstawowym podmiotem i adresatem działań systemu pomocy społecznej w gminie Lipno jest i będzie rodzina.

Rodzina należy do tych instytucji społecznych, które pomimo wielu zmian zachodzących w społeczeństwie, znajduje się na szczycie hierarchii wartości społecznych. Przekonanie, że rodzina jest ważna w życiu jednostek oraz to, że stanowi ona cel, do którego warto dążyć, obecne jest w wielu różnych kulturowo zbiorowościach. Pragnienie posiadania rodziny jest czymś uniwersalnym. O ile jednak przekonanie o wadze rodziny jest znaczne, to zmienia się obraz i kształt tej rodziny.

Dominujący model, znany jeszcze sprzed kilkunastu lat, oparty na trwałym małżeństwie z silną pozycją mężczyzny, męża i ojca, ustępuje miejsca innym formom życia rodzinnego, opartym na małżeństwach o partnerskim statusie, małżeństwach rekonstruowanych, związkach partnerskich czy niepełnych, z samotnym rodzicem jako głową rodziny. Zmieniają się również oczekiwania wobec rodziny, szczególnie wobec rodziców, związane z presją demograficzną.

Współczesne rodziny posiadają coraz mniej dzieci. Obserwowane zachowania reprodukcyjne z pro-ilościowych, opartych na w miarę licznych potomstwie, zamieniane są w zachowania pro-jakościowe, związane z ograniczaniem liczby dzieci, a charakteryzujące się inwestowaniem w ich „jakość” – wykształcenie, kompetencje i umiejętności. Wymusza to na rodzicach zwiększenie czasu poświęcanego w pracy i energii na zdobywanie środków ekonomicznych.

Współczesna rodzina jest rodziną obarczoną wieloma dylematami: balansowaniem między pracą a domem, co ma swoje przełożenie na czas dla rodziny i jakość relacji wewnątrzrodzinnych; wyborem między rodziną z jednym dzieckiem, ale za to maksymalnie „doінwestowanym” czy wielodzietnością i zagrożeniem marginalizacją; formalizowaniem relacji między partnerami i zawarciem związku małżeńskiego, kosztem rezygnacji z indywidualizmu, czy życiem w związku nieformalnym. Dylematy związane z rodziną stają się nie tylko przedmiotem szczególnego zainteresowania polityki społecznej, ale też dużym wyzwaniem dla niej. Zwłaszcza kwestie związane ze wspieraniem funkcji opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej rodziny. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne.

Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo

- wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego.

Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspierają w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Aby móc kompleksowo wspierać rodziny należy stworzyć gminny program wspierania rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze strategią rozwiązywania problemów społecznych na terenie Miasta Lipno w latach 2021-2027. Gminny program wspierania rodziny w Gminie Miasta Lipna na lata 2024 – 2026 stanowi kontynuację wybranych celów i zadań wskazanych do realizacji w poprzednim programie.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z —2021 poz 1249)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Lipna w latach 2021-2027

ANALIZA SYTUACJI RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna wg ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do usamodzielnienia. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Lipno jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Poniższe tabele obrazują ilość osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz przeznaczone środki pieniężne.

1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Mieście Lipno w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Liczba osób	1805	1695	1594
Liczba rodzin	996	923	875

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

2. Liczba osób, którym przyznano świadczenie, liczba osób długotrwale pobierająca świadczenie w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
	621	603	584

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

3. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w Lipnie w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Świadczenia niepieniężne	131352	135417	102095
Świadczenia pieniężne	9296	9021	7582

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

4. Powody udzielania świadczeń (liczba rodzin) w latach 2021-2023

Lp.	Powody udzielania świadczeń	2021	2022	2023
1.	Alkoholizm	3	5	6

2.	Bezdomność	23	20	20
3.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych: rodzina wielodzietna	26	27	28
4.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych: rodzina niepełna	41	46	38
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4	4	0
6.	Bezrobocie	628	559	526
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	203	198	183
8.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	1	1	0
9.	Niepełnosprawność	292	276	264
10.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	10	8
11.	Przemoc w rodzinie	1	0	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	28	22	18

13.	Ubóstwo	518	502	448
14.	Zdarzenia losowe	1	3	2

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

5. Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2021-2023

2021	2022	2023
1201	1169	1038

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

6. Liczba oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2021-2023

	2021	2022	2023
Liczba wypłaconych świadczeń	18,00tys.	19,00tys.	26,5tys.
Kwota świadczeń	13.956361,94 zł	9,7 mln zł	13,3 mln zł

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie oraz ZUS w Toruniu

7. Liczba rodzin, osób korzystających oraz kwota ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Liczba rodzin	136	115	95
Liczba osób	206	147	134
Kwota świadczeń	716 641,77zł	671 370,28 zł	534 289,08zł

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie

8. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021-2023

	2021	2022	2023
Kwota świadczeń	667 579,01 zł.	843 815,17 zł.	862 800,58 zł.

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie i ubóstwo. W

lipnowskich rodzinach wychowujących dzieci do 18 roku życia jego przyczyną było najczęściej bezrobocie oraz choroba i niepełnosprawność.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowaniem przedszkolnym, realizowanym w Lipnie w 2 przedszkolach publicznych i 3 niepublicznych oraz oddziałach przedszkolnych w 2 publicznych szkołach podstawowych, objęte są dzieci w wieku 3 – 6 lat.

9. Dzieci uczęszczające do przedszkoli w Lipnie

placówka wychowania przedszkolnego	liczba dzieci w roku szkolnym 2022/2023
przedszkole publiczne	226
przedszkole niepubliczne	367
łącznie:	593

źródło: CUW - Urząd Miejski w Lipnie

Edukacja szkolna w Mieście Lipnie realizowana jest w 3 miejskich szkołach podstawowych.

10. Uczniowie szkół podstawowych w Lipnie

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym 2022/2023
szkoła podstawowa publiczna kl. I-VIII	1222

źródło: CUW- Urząd Miejski w Lipnie

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych są świetlice środowiskowe. Dzieci otoczone opieką wychowawców w godzinach popołudniowych mają zapewnione warunki do nauki, zabawy oraz twórczego spędzania wolnego czasu, a także posiłek. Uczestnikami zajęć są w większości dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną. Na terenie Lipna funkcjonuje obecnie 3 świetlice środowiskowe prowadzone przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2023 r. obejmowały one opieką około 90 dzieci. Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z bezpłatnych posiłków w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie żywienia” na lata 2019-2023. W 2023 r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 332 dzieci.

W roku 2023 z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 85 rodzin.

W przypadku pojawienia się sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. W roku 2023 z terenu Miasta Lipna przebywało łącznie 76 dzieci. W pieczy instytucjonalnej – 37 dzieci a w pieczy zastępczej 39 dzieci.

Dzieci niepełnosprawne mające zaburzenia psychiczne mają też dodatkową pomoc w postaci

realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych wykonywanych przez specjalistów takich jak: pedagodzy, logopedzi i rehabilitanci. W roku 2023 ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 31 dzieci.

PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY MIASTA LIPNA

BEZROBOCIE (RYNEK PRACY)

Bezrobocie jako najważniejszy problem społeczny, w swych konsekwencjach niesie za sobą szereg negatywnych skutków rozszerzających się na inne płaszczyzny życia ludzkiego. Należą do nich nie tylko spadek stopy życiowej ze względu na negatywne konsekwencje przekładające się wprost na budżet domowy, ale również takie zjawiska jak: poczucie bezradności, brak motywacji do kolejnych poszukiwań na rynku pracy, niskie poczucie własnej wartości.

Wszystkie te negatywne konsekwencje wpływają niewątpliwie na sferę emocji i przyczyniają się do częstszego sięgania po alkohol celem rozładowania negatywnych napięć, co niesie za sobą problemy alkoholowe a w przypadku kontynuowania tego typu zachowań dochodzi do uzależnienia.

Dane dotyczące liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie w latach 2021-2023 w podziale na poszczególne kategorie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę bezrobotnych mieszkańców Miasta Lipno zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, możemy zauważyć zmniejszenie się ich liczby. Nastąpił niewielki spadek z 566 osób w 2021 r. do 552 osób według stanu pod koniec 2023 r.

11. Liczba osób bezrobotnych w Mieście Lipno na przestrzeni lat 2021-2023 w ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP

	2021	2022	2023
Ogółem	566	533	552
kobiety	319	313	329
mężczyźni	247	220	223
do 25 roku życia	61	80	80
powyżej 50 roku życia	127	99	98
długotrwale bezrobotni	329	272	292

źródło: PUP w Lipnie

ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY

RODZINA DYSFUNKCYJNA

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. Rodziny te pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny - są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający

ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

W rodzinie dysfunkcyjnej często występują sytuacje, gdzie:

- 1) jedno bądź oboje rodziców jest uzależnionych od alkoholu,
- 2) jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny lub przemoc psychiczną,
- 3) jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna)
- 4) występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podjęwając rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jakie niesie rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania odbiegające od przyjętych norm, i które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Pracownicy socjalni jak i również asystenci rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Najbliżej rodziny znajduje się asystent rodziny.

Asystent ma za zadanie pomóc zmienić stosunek osób zmarginalizowanych do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na swoje życie. Nadrzędnym zaś celem jest podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Tutejszy Ośrodek zatrudnia dwóch asystentów rodziny; z czego jedna asystentka na umowę o pracę na pełen etat, natomiast druga na pół etatu. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu przy pełnym etacie. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za zgodą osoby czy rodziny i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

12. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, jak i również liczbę rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę w latach 2021-2023.

	2021	2022	2023
Liczba rodzin, objętych wsparciem asystentów rodziny z tego	16	22	26
Liczba rodzin, z którymi asystenci zakończyli współpracę- ogółem z tego	3	0	7
ze względu na osiągnięcie celów	0	4	4

ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0	0
ze względu na zmianę miejsca zamieszkania	3	0	2
ze względu na ustanie sądowego zobowiązania rodziny do współpracy z asystentem	0	0	0
Ze względu na brak osiągnięcia celów	0	0	1

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

Celem pracy asystenta rodziny jest również pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno-socjalnym, opiekuńczo-wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny. Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej oraz rodziny, które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich a nawet kilkunastoletnich zaniedbań, czy też zaniechań. W 2021 roku w przypadku 3 rodzin, a w 2023 - 1 rodziny ustała forma wsparcia w postaci asystenta rodziny ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. W roku 2022 – w 4 rodzinach i w roku 2023 również w 4 rodzinach zakończono pracę z powodu osiągnięcia celów, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowania prowadzącego do wzmocnienia więzi rodzinnych oraz poprawy funkcjonowania rodziny.

Warto podkreślić, iż wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodziny zdobyły umiejętność samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej monitorował funkcjonowanie rodziny.

3. UZALEŻNIENIA - ALKOHOLIZM I NARKOMANIA

Należy wspomnieć, że rodziny, w których występuje problem alkoholowy zwykle charakteryzuje niższy status socjoekonomiczny, ograniczone możliwości związane z wykształceniem czy podjęciem pracy. Ta grupa rodzin szczególnie narażona jest na występowanie przemocy, aczkolwiek to zjawisko dotyczy nie tylko rodzin dysfunkcyjnych, ale i tych dobrze sytuowanych, w których na pozór nie występują problemy.

Aktem prawnym na terenie Gminy Lipno, na podstawie, którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań zgodnie z kierunkami zawartymi w/w ustawach jest *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Miasta Lipna* uchwalany corocznie przez Radę Miejską.

4. PRZEMOC W RODZINIE

Problem przemocy dotyka rodziny zamieszkujące na terenie miasta Lipna niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia kryzysu, a także problem uzależnienia od alkoholu. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup diagnostyczno pomocowych Miejskiego **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej**. To na spotkaniach grupy diagnostyczno pomocowej przedstawiciele: policji i pomocy społecznej wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Grupa może zostać poszerzona o przedstawicieli oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc domową.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej realizację pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy, m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego.

5. RODZINY WIELODZIETNE

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań naszego państwa jest ustanowienie **rządowego programu dla rodzin wielodzietnych**. W ramach tego programu funkcjonuje Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trojgiem dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18-go roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie.

13. Ilość kart dużej rodziny

	2021	2022	2023
Liczba rodzin	23	158	147
Liczba osób	77	324	293
Rodzice	37	247	224
Dzieci	40	77	69

źródło: Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Lipnie

CELE PROGRAMU

Cel główny:

Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, utrzymanie dziecka w rodzinie oraz powrót do rodziny biologicznej.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
2. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji.
3. Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych.
4. Podniesienie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny.
5. Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.
6. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka

ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

L.P.	Zadanie	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Informowanie o miejscach pomocy oraz umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, pedagogicznego).	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad
2.	Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, placówkami oświatowymi i zdrowotnymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	- liczba podjętych interwencji
3.	Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej.	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin objętych działaniami
4.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców.	- liczba rodzin objętych monitorowaniem
5.	Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba.	- liczba rodzin i dzieci objętych monitoringiem oraz procedurami
6.	Umożliwienie funkcjonowania na terenie gminy rodzin wspierających.	- liczba rodzin wspierających
7.	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomocy asystenta rodziny.	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta
8.	Zapewnienie pomocy finansowej oraz rzeczowej.	- liczba i formy pomocy - liczba rodzin objętych pomocą
9.	Objęcie dożywianiem wszystkich wymagających tego dzieci.	- liczba dzieci korzystających z posiłków
10.	Zapewnienie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku proadopcyjnym.	- liczba dzieci znajdujących się w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach

11.	Organizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- liczba rodzin objętych pomocą
-----	--	---------------------------------

ODBIORCY

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest przede wszystkim do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, lecz również do przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

OCZEKIWANE REZULTATY

- podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie,
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- konsolidacja działań różnych instytucji i organizacji,
- pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania,
- reintegracja rodziny biologicznej poprzez powrót dziecka do rodziny.

REALIZACJA

Program realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie przy udziale:

- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Komendy Powiatowej Policji,
- Sądu Rejonowego,
- Placówek oświatowych,
- Placówek ochrony zdrowia
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Lipnie
- Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie
- Organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy -domowej.
- Parafii z terenu Miasta Lipna.

Wszystkie wymienione wyżej instytucje i organizacje współpracują ze sobą, powiadamiając się wzajemnie o problemach w rodzinie i podejmują wspólne działania.

FINANSOWANIE

Finansowanie 3 – letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miasta Lipna, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

MONITOROWANIE

Koordynatorem Gminnego Programu wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie. Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będą poprzez przedkładanie sprawozdań z realizacji Programu przez Burmistrza Miasta Lipna Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca każdego roku. Sprawozdania będą sporządzane na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programowych za rok poprzedni.